

час проведення масових заходів у діяльності Національної поліції України. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2021. № 1(1). С. 123 – 131.

2. Концепція запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів: наказ МВС України від 23.08.2018 р. № 706. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS873.html (дата звернення: 04.09.2022).

3. Юшкевич О. Г. Особливості реформування поліції в Україні на шляху Європейської інтеграції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 33–37.

4. Нестеренко Л.Б. Діалог як інструмент комунікації в територіальних громадах. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* Вип.91. Одеса: Гельветика. 2021. С. 135-141.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-257-2-17>

МОРАЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 303 КК УКРАЇНИ (СУТЕНЕРСТВО АБО ВТЯГНЕННЯ ОСОБИ У ЗАЙНЯТТЯ ПРОСТИТУЦІЮ)

Коссе Валерій Валерійович

*заступник директора МЦПП «Академія поліції»
Донецький державний університет внутрішніх справ
м. Кривийницький, Україна*

На сьогоднішній день проблема розповсюдження випадків надання сексуальних послуг за гроші є актуальною, що обумовлено низкою факторів, таких як: 1) відсутність достатньої кількості робочих місць, необхідних для зайняття легальною діяльністю; 2) низький рівень соціальної відповідальності населення; 3) погіршення освітнього процесу через політико-економічні дестабілізуючі чинники, що має наслідком відсутність у значної частини громадян вищої освіти; 4) прагнення заробити достатню кількість грошей за незначний проміжок часу тощо. Вказане пояснює негативну кримінологічну ситуацію в частині кількісно-якісного показника кримінальних правопорушень, передбачених ст. 303 Кримінального кодексу України (далі – КК України). Враховуючи вказане, пропонуємо більш детально зупинитись на розгляді об'єкту вказаного суспільно небезпечного діяння.

Відтак, об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 303 КК України є моральні засади суспільства в частині задоволення статевих потреб. Розміщення даної норми у XII розділі кримінального законодавства («Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності») свідчить про те, що законодавець створив симбіоз із двох понять: громадський порядок та моральність, тим самим зрівнявши їх до взаємозалежної категорії. На нашу думку, громадський порядок – це широке поняття, під яким розуміється частина суспільних відносин, яка визначає порядок захисту прав та свобод громадян крізь призму соціально-правових норм та гарантій забезпечення нормальної життєдіяльності у всіх сферах. На громадському порядку базується держава, оскільки його порушення тягне за собою дестабілізацію соціальної платформи, на якій будується державне управління. Моральність входить в структуру громадського порядку та м'яким способом через виховну функцію утримує громадян від вчинення антигромадських вчинків. В цьому контексті можна говорити і про правову мораль, яка стає перепорою для вчинення кримінальних правопорушень.

В контексті ст. 303 КК України, законодавець об'єктом кримінального правопорушення обрав моральність у сфері статевих стосунків, в першу чергу, прагнучи захистити населення від посягань сексуального характеру, що може мати наслідком негативний вплив не тільки на здоров'я, але і на розвиток неповнолітніх осіб. Такого роду превенція надає можливість попереджати окремі види кримінальних правопорушень ще на перших етапах.

В загальному розумінні, дослідження кримінально-правової охорони моральності як соціально та історично детермінованого явища антропогенезу є складним процесом щодо вивчення соціальних передумов криміналізації злочинів проти моральності, особливостей формування сучасної концепції кримінально-правової охорони та перспектив удосконалення відповідних норм. Наявність численних наукових позицій, які іноді є протилежними з приводу окремих дискусійних питань щодо регламентації кримінально-правової охорони моральності в часи культурного релятивізму, вказує як на актуальність проблематики, так і на значні ускладнення в процесі кваліфікації злочинів, які посягають на відповідні об'єкти [1, с. 93]. Становлення кримінально-правової охорони моральності має достатньо тривалу історію. Цікавим є те, що бачення сутності розглядуваного нами кримінального правопорушення, передбаченого ст. 303 КК України, з моменту прийняття у 2001 році чинного кримінального законодавства, змінювалось. До 2006 року зазначена норма мала назву «проституція або примушування чи втягнення до зайняття проституцією». В цьому контексті ми можемо говорити про те, що на той момент законодавцем не було враховано мотиваційні характеристики суспільно небезпечного діяння.

Економічна та соціальна детермінованість зайняття проституцією та відносно малий осуд цих діянь серед пересічного населення призвели к повній неефективності норми. До того ж, невдала законодавча конструкція, що ввела термін «систематичність надання сексуальних услуг за платню» як основний елемент об'єктивної сторони ч. 1 ст. 303 КК, була в протиріччі з ідеологією ліквідації адміністративної преюдиції та недопустимості використання правила «ne bis dem idem». Саме неврахування позицій громадян щодо значущості кримінально-правової заборони проституції призвело до декриміналізації складу, передбаченого ч. 1 ст. 303 КК [2; 3, с. 166]. Таким чином, з антропологічної точки зору сучасне кримінальне право в захисті суспільної моральності розглядається як необхідний інструмент забезпечення суспільної і національної безпеки, гарант суспільного спокою, який специфічними засобами регулює антисоціальну активність суб'єктів злочину [3, с. 166]. Отже, в цьому контексті ми можемо стверджувати, що обрання у якості протиправного діяння саме сутенерство, як посередництво, котре передбачає умисне залучення сторонньої особи для надання сексуальних послуг акцентує увагу нормозастосовувачів на підвищеній суспільній небезпеці такого роду діяльності. Сама по собі проституція викликає низку запитань в контексті посягання на моральність. Добровільне надання сексуальних послуг особою, котра це сприймає як рутинну роботу, навряд чи позиціонується нею як щось протиправне чи аморальне. Тим більше, низка європейських держав вже легалізувало таке діяння, надавши тим самим можливість повіям не тільки заробляти легальні гроші, а і проходити регулярний медичний огляд та мати страховий стаж. Саме тому сутенерство (у т.ч. звідництво) має більш аморальний характер, оскільки, фактично, людина, розуміючи специфіку роботи, прикладає зусиль для реалізації власного корисливого мотиву шляхом залучення іншої людини, яка надаючи такого роду послуги, ризикує власним моральним виглядом та здоров'ям.

Таким чином, проведене дослідження дозволило підсумувати, що на сьогоднішній день законодавець обрав правильний курс на боротьбу із проваями сутенерства або втягнення особи у зайняття проституцією. Встановлений об'єкт кримінального правопорушення, яким є моральні засади суспільства в частині підстав задоволення статевих потреб, є вірним та повністю відповідає реаліям сьогодення.

Література:

1. Бойченко В. П. Моральне і злочинне в кримінальному праві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2017. Вип. 26. С. 92-95.
2. Закон України Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за торгівлю людьми та

втягнення в заняття проституцією. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3316-15#Text>

3. Бойченко В.П. Захист суспільної моралі засобами кримінального права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 165-168

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-257-2-18>

ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Пишна Алла Георгіївна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративної діяльності поліції

Одеський державний університет внутрішніх справ

м. Одеса, Україна

Важливою вимогою формування позитивного іміджу поліції є рівень довіри до неї населення. Застосування медіації під час вирішення конфліктних ситуацій (спорів) з представниками Національної поліції та громадськістю дозволить у найкоротший термін з'ясувати причини конфлікту та самостійно знайти спільне рішення. Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [1]. Медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації.

До основних причин скарг на поліцейських можна віднести: активні дії (застосування сили, неналежне спілкування – образи, лайки, принизливе ставлення, харасмент, дискримінація, залякування; незаконний огляд, незаконна перевірка документів, обмеження свободи пересування, проведення опитування неповнолітніх, тощо); бездіяльність (ігнорування усної чи письмової заяви про правопорушення; відмова назвати прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення; ненадання допомоги, тощо). Розглядаючи скарги на дії поліцейських, у більшості випадків, вони були викликані непорозумінням між поліцейськими та громадянами, до яких звертались з певними вимогами. Застосування у